

Karácsony utáni 2. vasárnap

Ef 1,3–19

Tudtunkra adta tervét

³Áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus Atyja, aki a meny-nyeiek között Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket.

⁴Mert őbenne választott ki bennünket a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte. Szeretetből ⁵eleve arra rendelt bennünket, hogy Jézus Krisztus által – akarata és tetszése szerint – fogadjon gyermekeivé legyünk; ⁶hogy magasztaljuk felséges kegyelmét, amellyel szeretett Fiában jóságosan megajándékozott minket.

¹⁵Azóta, hogy értesültem Urunk Jézusba vetett hitetekről és minden szent iránt tanúsított szeretetetekről, ¹⁶mindig hálát adok értetek, és imádságomban újra meg újra megemlékezem rólatok. ¹⁷Urunknak, Jézus Krisztusnak Istene, a dicsőség Atyja adja meg nektek a bölcsesség és a kinyilatkoztatás lelkét, hogy megismerjétek. ¹⁸Gyűjtsön lelketekben világosságot, hogy megértsétek, milyen reményre hívott meg benneteket, milyen gazdag az a felséges örökség, amely övé a szentek között.

A kolosszei és az efezusi levél elvont stílusára gyakori himnikus betéteinek eredetére sokan kerestek magyarázatot. Egyik lehetséges válasz a körlevél elmélet, miszerint Tichikusz több egyházközségnek vitte körbe ezt a levelet. Mindenesetre a gyakori himnikus betétek az ősegyház liturgiájának gazdagságára emlékeztetnek. A himnuszok rokonságot mutatnak a Kumránban talált „hodajjot”-tal, azaz az Istent dicsőítő énekekkel, de a hellenista zsinagógákból fennmaradt Jahvét magasztaló énekekkel is. Nemcsak Pál költői talentumáról, hanem egy korszak Istent magasztaló költészetének hatásáról is beszélhetünk. Mindkét levélben található egy krisztológiai himnusz (Ef 2,6–11; Kol 1,14–20), mely az Istent dicsőítő himnuszokat Jézus Krisztusra alkalmazza. Egyben ezek a himnuszok üdvtörténeti jellegűek; Jézus és az Isten, valamint az üdvösség történetének legfontosabb eseményeinek megfogalmazására is vállalkoznak. Az üdvösségtörténet eseményei azonban nem teljesen elvont fejtegetések, hanem a címzett keresztényeket és azok tevékenységét is belevonja az üdvösség történetébe. Úgy értelmezi a keresztény egyház tagjainak a helyzetét, hogy meghívást kaptak az üdvtörténet folytatására (11. v.). Az üdvösségtörténet jövője tehát az egyházak tagjainak munkájától és életétől függ. Ez a globális szemlélet jellemzi az ősegyház gondolkodá-

sát. Hitük, emberi cselekedeteik jelentőségét és hatását az egész kozmoszra kiterjesztett tevékenységnek fogják fel. A kereszténység mint mozgalom Pál idejében igen is meg akarta változtatni a világot. Erős és tevékeny hitük kortársaik életét akarta minőségileg jobbra tenni. Krisztusra pedig úgy tekintettek, mint a mindenség rendező elvére. Az elképzelés mögött egy organikus társadalom szemlélet van, melynek lényege, hogy a társadalmat az emberi testtel modellezték, tagokat pedig az emberi végtagokkal. Ahogyan az emberi test teljes tevékenységét a fej tartja össze, úgy Krisztus mint fő rendezi egybe az egyházat, és annak növekedésével az egész kozmoszt.

Nem kételkedtek tehát a keresztény egyház hívei abban, hogy erényeik a világot teszik jobba, gyengeségük és bűneik pedig a világ gondóniáján ejt csorbát. Ebben az időben a magánkereszténység gondolata fel sem merült. Mindenki tudta, hogy hitét csak a közönségen belül és annak építésével élheti meg. Nem véletlen, hogy az őskeresztényeknek nem a rítusuk, hanem a közösségi szemléletük hívta fel magára a pogány hatóságok figyelmét. Az ifjabb Plinius, amikor hivatalból üldöznie kellett a kereszténységet, mert ez a vallás nem volt rajta a korábban készült szabadon gyakorolható vallások listáján, azt tapasztalta, hogy a keresztények szavatartó, megbízható közösségi emberek, ezért üldözésüket feleslegesnek, sőt károsnak tartotta.

Ma már nosztalgiával, néha hitetlenkedve tekintünk az ősegyháznak erre a hősies szakaszára, amely képes volt szegényeket és gazdagokat, szabadokat és rabszolgákat, különböző nyelvű és műveltségi csoportokat egy közösséggé tenni. Nyilvánvalóan, hogy az akkori keresztények gondolkodását nem foglalják össze pusztán a Pál leveleiben található viták. Hanem inkább egy lelkes közösségi életet élő lendületes csoport közösségi életével jellemezhető. Talán ez hiányzik a mai Egyház életéből. Mintha elfeledtük volna, hogy Isten üdvözítő tervének részei vagyunk. Isten megváltó szeretete rajtunk keresztül éri el a világot.